C112 – LEE17

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

19 januari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Joke Schauvliege tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de aanwerving van een stedenbouwkundige ambtenaar 1

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de mogelijkheid tot verkavelen in agrarisch gebied 2

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de inplanting van mestverwerkingsinstallaties, installaties voor de productie van alternatieve energie en installaties voor mestopslag 5

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

Vraag om uitleg van mevrouw Joke Schauvliege tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de aanwerving van een stedenbouwkundige ambtenaar

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag gaat inderdaad over de aanwerving van de stedenbouwkundig ambtenaar. Dit is een van de vijf ontvoogdingsvoorwaarden waardoor gemeenten een autonoom vergunningen- en handhavingsbeleid kunnen voeren. Het is dan ook belangrijk dat gemeenten daaraan kunnen voldoen.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 19 mei 2000 legt de voorwaarden vast waaraan personen moeten voldoen om als ambtenaar van ruimtelijke ordening te kunnen worden aangesteld. Voor een gemeente met minder dan 20.000 inwoners bepaalt dit besluit onder artikel 16 een aantal aanwervingsvoorwaarden. Ten eerste moeten ze houder zijn van een diploma dat toegang geeft tot niveau A of B en van een diploma van een opleiding ruimtelijke ordening.

Het besluit bepaalt onder artikel 18 volgende aanwervingsvoorwaarden gedurende een periode van vijf jaar na de inwerkingtreding van het besluit: houder zijn van een diploma dat toegang geeft tot niveau A of B, maar niet het vereiste diploma van een opleiding ruimtelijke ordening hebben, noch minstens 6 jaar werkzaam zijn geweest bij een administratie en daarbij relevante ervaring hebben opgedaan als stedenbouwkundig ambtenaar. De aangestelde ambtenaren moeten dan wel binnen 6 jaar na hun aanstelling een diploma hebben behaald zoals bedoeld in artikel 16.

Concreet betekent dit dat gemeentebesturen met minder dan 20.000 inwoners tot 1 mei 2005 nog onder die voorwaarden een stedenbouwkundig ambtenaar konden aanstellen. In de praktijk blijken echter heel wat gemeenten het moeilijk te hebben om personeel te vinden dat aan de voorwaarden voldoet. De VVSG heeft een overzicht gemaakt en stelt vast dat er een groot tekort is aan stedenbouwkundige ambtenaren.

Het tekort aan stedenbouwkundige ambtenaren is onderschat. Aanvankelijk dacht men dat door de verkorte aanvullende opleiding en door de instroom via de reguliere opleiding, er na verloop van tijd voldoende gekwalificeerde stedenbouwkundigen zouden zijn die in de steden en gemeenten aan de slag zouden kunnen. Het tekort aan goed opgeleid personeel blijkt echter structureel te zijn. Een mogelijke oplossing is het uitwerken van een overgangsregeling om de termijn te verlengen waardoor ondertussen toch het vereiste diploma kan worden behaald.

– *De heer Erik Matthijs treedt als voorzitter op.*

Mijnheer de minister, hoeveel gemeenten beschikken er niet over een stedenbouwkundig ambtenaar die voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 16 van het decreet Ruimtelijke Ordening? Erkent u dat er een probleem is voor de kleinere gemeenten om een stedenbouwkundig ambtenaar te vinden? Voor grotere gemeenten blijkt dit minder een probleem te zijn. Kunt u, rekening houdende met de problemen die kleinere gemeenten ervaren, de overgangsperiode van vijf jaar voor de aanwerving van een stedenbouwkundig ambtenaar verlengen met 2 jaar zodat mensen met een onvoldoende diploma kunnen worden aangesteld, mits ze binnen een bepaalde periode alsnog het diploma behalen? Acht u het wenselijk om het bijhorende besluit van de Vlaamse Regering in die zin aan te passen?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ken deze problematiek uiteraard en ze staat ook in de beleidsbrief. Ik wil de zaak wel in het juiste daglicht plaatsen en een beetje nuanceren. Op vandaag hebben bij benadering 250 van de 308 Vlaamse gemeenten officieel één of meer stedenbouwkundige ambtenaren effectief aangesteld. Kortom, méér dan 80 percent van de Vlaamse gemeenten heeft inmiddels voldaan aan deze vereiste. Het kunnen er in de praktijk zelfs meer zijn omdat er geen verplichting bestaat om ons de aanstelling van

stedenbouwkundige ambtenaren te melden. We doen zelf wel geregeld bevragingen.

Het beschikken over een stedenbouwkundig ambtenaar is heden zonder enige twijfel de best scorende ontvoogdingsvoorwaarde. Niettemin voldoet vandaag één op zes Vlaamse gemeenten nog niet aan deze voorwaarde. Dit is en blijft veel, maar ik verwijs eveneens naar de lijst die we met de beleidsbrief hebben meegegeven. Daaruit blijkt dat steden als Antwerpen en Gent officieel niet over een stedenbouwkundig ambtenaar beschikken. Bij mijn weten zijn er in Gent echter minstens zes die voldoen aan de voorwaarden, maar die als dusdanig nog niet werden aangemeld omdat ze, gelet op de niet-ontvoogding van de stad, nog aan het proefdraaien zijn. We moeten alles dus in de juiste context zien.

Wat u over kleine gemeenten zegt, klopt. Ik heb zelf in Kapellen drie keer een examenronde moeten doen om iemand te vinden. Ik heb dan uiteindelijk iemand aangeworven van het provinciale bestuur.

Dan was er nog een vraag over de subsidievoorwaarden. De opleiding van een nieuw personeelslid, in dienst genomen om op termijn inderdaad aangesteld te kunnen worden als gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar, kan niet worden gesubsidieerd omdat een effectieve aanstelling als subsidievoorwaarde geldt. Iemand moet dus eerst worden aangesteld om daarna de opleiding te kunnen volgen, en niet andersom.

Hoe lossen we dit op? Er zit niets anders op dan twee besluiten aan te passen. U stelt voor een en ander te aligneren op het wijzigingsdecreet van 22 april 2005, waarbij we 2 jaar uitstel hebben gegeven.

Vooreerst kan ik u melden dat de administratie op dit ogenblik reeds de teksten heeft klaargestoomd met betrekking tot de aanpassing van de ministeriele besluiten die bepalen welke diploma's ruimtelijke ordening voldoen voor de registratie als ruimtelijk planner of de aanstelling als stedenbouwkundig ambtenaar.

Vervolgens is het mijns inziens goed dat we die overgangsperiode verlengen tot 1 mei 2007. Dat wil zeggen dat de administratie opnieuw een aanpassing van de besluiten voorbereidt, wat niet veel extra werk zal meebrengen, en dat die door de regering moeten worden goedgekeurd. Dan start de klassieke procedure van adviesvraag aan de Raad van State, definitieve goedkeuring en publicatie in het Belgisch Staatsblad. Dat moet ons toelaten om de overgangsmaatregelen nog een jaar te laten gelden en de aanpassing van het subsidiebesluit te realiseren. Op die manier kunnen we opnieuw een signaal geven aan de kleinere gemeenten om vooralsnog aan de voorwaarden te voldoen.

In overleg met de administratie hebben we beslist om zeer actief te gaan monitoren op het terrein wie aan welke voorwaarden voldoet, wie niet aan welke voorwaarden voldoet en waarom. Ten aanzien van vergunningenregisters en gemeentelijke structuurplannen zullen we nagaan hoever men staat in de procedure en waar een tandje bij kan worden gestoken. We zullen proberen de meeste gemeentebesturen te motiveren en te sensibiliseren om te mikken op 1 mei 2007 om te voldoen aan de vijf ontvoogdingsvoorwaarden. Daar bewijzen we onszelf een uitermate grote dienst mee.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de minister, ik ben verheugd dat u ingaat op de suggestie voor een verlenging tot 1 mei 2007, waarvoor dank. Voor kleine gemeenten zou dit een goede oplossing zijn. Het is ook goed dat u actief op het terrein nagaat waarom gemeenten nog niet bezig zijn met die vijf ontvoogdingsvoorwaarden, daar is een grote nood aan. Het was al een tijdje geleden aangekondigd. Ik meen dat er ondertussen al een inventarisatie zal zijn opgemaakt. Ik meen dat er vorig jaar ook een schrijven van u is vertrokken naar de gemeenten over de problemen. We zullen deze zaak verder blijven opvolgen vanuit het parlement.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de mogelijkheid tot verkavelen in agrarisch gebied

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de huidige wetgeving op de ruimtelijke ordening voorziet in mogelijkheden

tot verkaveling van gronden indien het gaat om woningbouw en voor de bouw of aanleg van industriële, ambachtelijke of commerciële gebouwen, constructies of terreinen. Voor landbouwdoeleinden is het volgens bovengenoemde wetgeving niet mogelijk om te verkavelen. Dit brengt onder andere problemen met zich mee als landbouwgrond zou moeten worden ingericht als tuinbouwconcentratiegebied. Hieraan wordt soms een oplossing gegeven door het verdelen van gronden via de notaris en een aanpassing van het kadaster. Maar dit geeft geen zekerheid met betrekking tot de ruimtelijke ordening over wat wel of niet mogelijk is.

Mijnheer de minister, hoe kan het probleem worden opgelost zodat de tuinbouwbedrijven zekerheid krijgen dat er op gronden voorbestemd voor tuinbouw ook daadwerkelijk constructies kunnen worden opgericht? Meent u dat ook verkavelingen voor land- en tuinbouwdoeleinden in agrarisch gebied mogelijk moeten worden gemaakt? Op welke wijze meent u deze probleemsituaties fundamenteel op te lossen? Wat is hierbij de timing?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, er wordt gevraagd om na te gaan op welke wijze aan tuinbouwbedrijven meer rechtszekerheid kan worden geboden voor het vestigen van dergelijke bedrijven in het agrarisch gebied.

De heer Jos De Meyer: Ik vraag ook om een oplossing te geven aan de tuinbouwconcentratiegebieden waarvoor een aantal opties bestaan maar waarbij de concrete uitwerking soms nog heel wat zorgen en problemen met zich meebrengt.

Minister Dirk Van Mechelen: U suggereert daarbij dat het zou moeten mogelijk zijn om, naar analogie met de verkavelingen voor woningbouw of de verkavelingen voor de bouw of aanleg van industriële, ambachtelijke of commerciële gebouwen, constructies of terreinen effectief de mogelijkheid tot het verkavelen van landbouwgebied, specifiek voor tuinbouwbedrijven, te overwegen. Het klopt dat momenteel niet is voorzien in de mogelijkheid tot het verkavelen van landbouwgebied voor landbouwdoeleinden in de geldende decreetgeving. Dit heeft natuurlijk zijn redenen. Ik kom daar zo dadelijk op terug.

Alvorens hierop nader in te gaan, lijkt het mij nuttig om eerst de bestaande mogelijkheden te overlopen die een initiatiefnemer zekerheid kunnen bieden inzake de bebouwbaarheid van gronden voor landbouwbedrijven, meer specifiek voor glastuinbouwbedrijven. Ik meen dat uw vraag daarop betrekking heeft.

Vooreerst kunnen de gemeenten, de provincies en het Vlaamse Gewest glastuinbouwzones vastleggen in gemeentelijke, provinciale of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Conform het subsidiariteitsprincipe bakent het geëigende bestuursniveau in de RUP's de gebieden af die betrekking hebben op dat niveau. Als het over een grootschalige zone gaat, zal dat eerder de provincie of zelfs het Vlaamse Gewest zijn. Als het een kleinschalige, lokale zone betreft, is dit veeleer de bevoegdheid van de betrokken gemeente. Zo werden er bijvoorbeeld in de afbakening van het gewestelijk RUP voor het grootstedelijk gebied Gent een aantal zones bestemd voor glastuinbouw ten zuidwesten van Gent. Ook werden er vanuit de werkgroep 'Vestiging Glastuinbouw' mogelijke RUP's voorgesteld met betrekking tot onder meer de omgeving van Roeselare, ten oosten van Gent, Beveren, Hamme, Sint-Katelijne-Waver en Hoogstraten.

Indien er geen RUP bestaat, kan een initiatiefnemer terzake ook zekerheid verkrijgen via het aanvragen van een stedenbouwkundig attest. Een dergelijk attest biedt vrij grote zekerheid op het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning indien de definitieve bouwplannen nadien op die basis worden opgemaakt en ingediend. Zoals u weet, hebben we vorig jaar via een decreetswijziging de geldigheidsduur van een dergelijk stedenbouwkundig attest opnieuw verlengd tot 2 jaar, zodat de initiatiefnemer langer een beroep kan doen op de rechtskracht van een dergelijk attest voor een definitieve bouwaanvraag.

Vooraleer een stedenbouwkundig attest aan te vragen voor het inplanten van een tuinbouwbedrijf op een bepaalde locatie, is het vanzelfsprekend aangewezen dat de initiatiefnemer contact opneemt én overleg pleegt met de betrokken partijen. Ik denk daarbij in het bijzonder aan het gemeentebestuur, dat hierin meestal een cruciale rol in speelt. De heer Van Aperen is daar in Hoogstraten bijvoorbeeld intens mee bezig. Daarnaast is er ook de stedenbouwkundige ambtenaar van Arohm en de afdeling Land van Aminal.

Een dergelijk overleg, waarvoor mijn ambtenaren de nodige tijd moeten uittrekken, is des te meer nodig indien het project eerder grootschalig is. Zo hebben we al aanvragen gehad waarbij het ging over meer dan 10 hectare glastuinbouw. Indien het gaat om een nieuwe vestiging of indien er in de omgeving van die locatie weinig of geen bebouwing voorhanden is, moet de afweging worden gemaakt of er eventueel alternatieve inplantingsmogelijkheden zijn en moet het volume worden geëvalueerd.

Bij het zoeken naar een geschikte inplantingsplaats kan in elk geval een beroep worden gedaan op het in 2005 door mijn administratie uitgewerkte 'toetsingskader glastuinbouw', dat tot stand is gekomen in overleg met de betrokken landbouwadministratie, binnen de zogenaamde werkgroep 'Vestiging Glastuinbouw'. Dit toetsingskader is permanent consulteerbaar op onze website www.ruimtelijkeordening.be. Het kader geeft de beoordelingsnormen weer, en dit niet enkel voor het zoeken naar een geschikte inplanting. Ook de criteria waarmee rekening zal worden gehouden bij de beoordeling van aanvragen zijn erin opgenomen. Dat betekent dat de indiener kan anticiperen op de uitspraak van Arohm of van de afdeling Land. Er zijn dus wel degelijk mogelijkheden om terzake uitsluitsel te krijgen. Het klopt niet dat er rechtsonzekerheid wordt gecreëerd.

Mijnheer De Meyer, uw feitelijke vraag gaat over het invoeren van een verkaveling voor landbouwdoeleinden. In de basiswet op de stedenbouw van 29 maart 1962 waren, tot het in werking treden van het decreet van 18 mei 1999, verkavelingen enkel mogelijk voor woningbouw. Via het decreet van 18 mei 1999 heeft men de verkavelingsdoeleinden uitgebreid naar industriële, ambachtelijke of commerciële gebouwen, constructies of terreinen.

Verkavelen, in de gangbare betekenis van het woord, betekent het in kavels of percelen opdelen van een stuk grond, met het oog op bebouwing. Daarbij is het de bedoeling via de verkaveling bepaalde rechten en plichten voor de betrokken toekomstige grondeigenaars vast te leggen. Veelal gaat het om mogelijkheden en beperkingen betreffende de functie en het gebruik van de gebouwen en de gronden, het bouwvolume, de inplantingen, de terreinaanleg en dies meer.

Enerzijds wordt via het indienen van een verkavelingsaanvraag de vigerende bestemming niet aangepast of gewijzigd. Anderzijds is een verkaveling vooral bedoeld omdat bij het nemen van het initiatief – het verkavelen – nog niet bekend is wie de kavels zal aankopen en hoe de uiteindelijke bebouwing er zal uitzien. De verkavelingsaanvraag is er dus meer specifiek op gericht om dat laatste min of meer te sturen en om tot een ordening over te gaan.

Bij glastuinbouw – en vooral bij grootschalige zones voor glastuinbouw – ligt dat toch wel enigszins anders. Vooreerst is het duidelijk dat ze worden bestemd voor het oprichten van serres, al dan niet met inbegrip van opslag- of verwerkingsloodsen en/of bedrijfsgebouwen. Op zich ligt de functie en het gebruik, die op zich niet vreemd is aan de landbouwbestemming, vrij vast. Het is echter vooral het grootschalige karakter en de daarmee verband houdende impact op de open ruimte die noopt om een en ander niet via het vergunningenbeleid – en een verkavelingsaanvraag is een vergunningsinstrument – aan te pakken.

Samen met mijn administratie pleit ik er dan ook nadrukkelijk voor dat deze problematiek gebiedsgericht – en dus planmatig – zou worden aangepakt en niet via vergunningen. Het nemen van een planningsinitiatief impliceert immers dat ook alternatieve locaties ten opzichte van elkaar kunnen worden afgewogen en dat uiteindelijk de beste wordt uitgekozen. Daarbij kan men uiteraard met alle mogelijke randvoorwaarden rekening houden. Het hoeft geen betoog dat men via een verkaveling een dergelijke afweging niet kan doorvoeren. De focus ligt dan immers op één bepaalde locatie.

In die optiek zie ik op dit moment weinig heil in het uitbreiden van de figuur van de verkaveling met betrekking tot tuinbouwbedrijven in agrarisch gebied. Ik geloof eerder in een gebiedsgerichte planologische aanpak via de afbakening van specifieke zones. Het gaat daarbij om de zogenaamde thematische RUP's. Daardoor komen we tot een meer geïntegreerde en bestudeerde aanpak.

Het is nu ook het moment om deze zaak structureel aan te pakken. We zijn bezig met de afbakening van de natuurlijke en de agrarische structuren, waardoor een optimaal planningsproces en -instrument wordt aangeboden om de vragen en verzuchtingen op te nemen. Daardoor wordt de rechtszekerheid inzake het oprichten van dit soort bedrijven via een planningsinitiatief gebetonneerd. Nadien kan men dan zeer gemakkelijk een vergunning bekomen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister, ook in mijn visie moet de verkaveling voor landbouwdoeleinden de uitzondering blijven.

Inzake de rechtszekerheid voor tuinders, gemeenten en provincies, ervaar ik dat de betrokkenen er soms een andere invulling aan geven. Mijnheer de minister, ik zal u daarover een nota bezorgen, zodat de zorgen die nog aanwezig zijn binnen de sector verder geëxpliciteerd worden en de communicatie voor duidelijkheid kan zorgen.

Mijnheer de minister, ik ben het eens met de structurele aanpak waar u voor pleit, maar dan moet ook worden voortgewerkt, zodat volledige rechtszekerheid tot stand komt.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer De Meyer, ik ben altijd bereid om, waar mogelijk en noodzakelijk, het toetsingskader aan te passen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de inplanting van mestverwerkingsinstallaties, installaties voor de productie van alternatieve energie en installaties voor mestopslag

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mestverwerking is volgens het MAP een van de mogelijkheden om het mestoverschot weg te werken. Het verleden heeft ons geleerd dat, wil men succes boeken, werk moet worden gemaakt van haalbare mestverwerkingspercentages, maar het blijft een zeer dure investering. Niettegenstaande dat probleem, zijn er mensen die initiatieven nemen of willen nemen.

Ook mestopslag in gebieden met een lage mestdruk, het merendeel akkerbouwgebieden, is belangrijk voor onze duurzame landbouw. Voldoende mestopslag in deze gebieden is een belangrijke voorwaarde om in het voorjaar aan de vraag naar mest te kunnen voldoen.

Daarnaast onderzochten de voorbije jaren heel wat initiatiefnemers de mogelijkheden voor de productie van biogas, groene stroom of biobrandstoffen, als nieuwe kansen voor de plattelandseconomie. Vanzelfsprekend moet men voor deze installaties de nodige milieu- en bouwvergunningen op zak hebben.

Voor de stedenbouwkundige vergunningen voor bedrijfsgebonden installaties voor mestbewerking en -verwerking en voor installaties van beperkte schaalgrootte in agrarisch gebied, geldt omzendbrief RO/2002/02. Deze omzendbrief dekt echter onvoldoende het volledige gamma aan bouwvergunningsaanvragen van de voorbije jaren.

Initiatiefnemers worden vandaag vaak geconfronteerd met problemen met de inplanting. Dat zorgt vaak voor schrijnende problemen op het vlak van rechtszekerheid, met vaak sociaal-economische drama's tot gevolg.

Ik ken een landbouwer met een bedrijf met twee entiteiten. Hij wilde een mestverwerkingsinstallatie plaatsen, maar wist vooraf dat er problemen waren inzake ruimtelijke ordening en overwoog daarom om zijn mestverwerkingsinstallatie op industriegebied in te planten. Hij kreeg het advies dat het niet nodig is om de installatie in industriegebied te vestigen en dat de installatie bij het bedrijf geplaatst mag worden. Toch vroeg hij aan de gemeente of er ruimte is op het huidige industrieterrein. Hij kreeg de schriftelijke bevestiging dat er geen ruimte vrij is, waarna hij beslist de mestverwerkingsinstallatie bij zijn bedrijf te plaatsen.

De ene entiteit van zijn bedrijf komt in ieder geval niet in aanmerking, omdat ze te dicht bij de woonzone ligt. Voor de andere entiteit vraagt hij wel een vergunning aan voor mestverwerking. Een deel van de mestverwerkingsinstallatie plant hij in achter zijn bedrijf, maar hij krijgt een negatief advies, omdat de installatie te diep in het landschap zou dringen en het bedrijf in landschappelijk waardevol agrarisch gebied ligt.

De landbouwer past zijn plannen aan en stelt voor de mestverwerkingsinstallatie volledig voor het bedrijf te plaatsen. Ondertussen – de procedure loopt al meer dan twee jaar – werd het bedrijf uitgebreid met een derde entiteit, waardoor hij een negatief advies krijgt, omdat er te veel transport is naar de mestverwerkingsinstallatie in agrarisch gebied. Dus ook deze plannen kan hij niet uitvoeren. De landbouwer

is ondertussen meer dan twee jaar bezig om te zorgen voor mestverwerking, maar hij weet nog steeds niet waaraan zijn project moet voldoen.

Voor mestopslag in akkerbouwgebieden krijgen landbouwers de opmerking dat de mestopslag niet bij bestaande bedrijven wordt geplaatst. Dat is echter logisch als het gaat om initiatieven van mensen die niet zelf een bedrijf hebben op die locatie, maar ze krijgen dus geen toelating.

Mijnheer de minister, in de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening kondigt u een nieuwe omzendbrief voor de inplanting van dergelijke initiatieven aan. Wat zijn de belangrijkste knelpunten voor mestverwerking, mestbewerking en mestopslag in gebieden met een lage mestdruk en voor installaties voor vergisting van mest en eventuele andere nevenstromen, al dan niet van het eigen bedrijf?

Wat zijn de belangrijkste krachtlijnen en criteria om een ruimtelijke oplossing te bieden voor initiatieven van mestverwerking en -bewerking, voor mestopslag in gebieden met lage mestdruk en voor vergistingsinstallaties?

Wat is de stand van zaken betreffende de omzendbrief die in de beleidsbrief werd aangekondigd? Wat ligt aan de basis van de vertraging? Is een omzendbrief een voldoende krachtig instrument om de problemen te velde op te lossen? Zijn er bijkomende, eventueel decretale, maatregelen nodig? Zo ja, welke?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, wij kennen de grote bezorgdheid van de Vlaamse Regering en van deze minister voor de landbouwsector. Mevrouw Rombouts stelt een heel belangrijke vraag. Mijnheer de minister, ik heb enkele maanden geleden hierover een schriftelijke vraag gesteld, en u wees toen reeds op de omzendbrief die in voorbereiding is. Intussen is heel de problematiek als gevolg van Europese uitspraken nog belangrijker geworden. Het geheel van mestverwerking zal uiteraard nog aan belang winnen.

Ik wens bij dit alles de grote noodzaak van rechtszekerheid te onderlijnen. Sommige bedrijven die bereid zijn te investeren in de sector van mestverwerking, mestbewerking en biogasinstallaties, worden afgeschrikt door de juridische procedures van omwonenden en zo waarmee ze kunnen worden geconfronteerd. Ze vragen meer rechtszekerheid, zodat ze op een verantwoorde manier kunnen investeren.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Als er een constante is in mijn carrière in het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering, dan is het dat ik geregeld over mest mag praten. Dat bewijst dat er inderdaad een probleem is.

In het eerste jaar van mijn aantreden als minister van Ruimtelijke Ordening, namelijk op 6 december 2000, nam ik een initiatief om een en ander te regelen met de omzendbrief 'Richtlijnen voor de beoordeling van aanvragen om een stedenbouwkundige vergunning voor bedrijfsgebonden mestbe- en mestverwerkingsinstallaties van beperkte schaal in agrarisch gebied'. Met deze omzendbrief en de krijtlijnen die we daarin vastlegden, hebben we – in alle bescheidenheid – heel wat prangende problemen kunnen aanpakken.

Vanuit het oogpunt van ruimtelijk ordening zijn mestverwerkingsinstallaties van enige omvang zeker niet verantwoord om het even waar in agrarisch gebied. Mevrouw Rombouts uw toelichting was nogal casuïstisch, want ze had duidelijk betrekking op een concreet dossier. Het deed me denken aan de inplanting van maneges of ruiterhallen. Op zich is dat geen probleem, maar het moet wel op een ruimtelijk verantwoorde manier gebeuren. Dat kan tot heel wat discussies leiden. Het voordeel van ruimtelijke ordening is dat het geen exacte wetenschap is, maar rechtszekerheid moeten we wel nastreven, en ik wens dat ook te doen.

In de omzendbrief verwijzen we grootschalige mestverwerking resoluut naar industrie- of bedrijvenzones. Brecht is daar een mooi voorbeeld van. Dat was een bewuste keuze van de toenmalige, en naar ik aanneem ook van de huidige regering. Het gaat immers om vrij grote, industrieel ogende installaties, die in agrarisch gebied niet te verantwoorden zijn. Aldus is reeds een aantal verwerkingsinstallaties in industrie- of bedrijvenzones stedenbouwkundig vergund en uitgevoerd. Ze staan er en ze functioneren. Op zich vormen ze dus geen probleem, maar dan moeten er locaties voor worden gezocht in zulke zones. De sector doet daar inspanningen voor. Onze verdienste is

alleen het verlenen van vergunningen op basis van de omzendbrief.

Daarnaast zijn in agrarisch gebied intussen tientallen veeleer kleinschalige verwerkingsinstallaties stedenbouwkundig vergund. Het gaat om installaties, gesitueerd bij bestaande bedrijven en veelal enkel bedoeld voor de verwerking van de eigen mestproductie van het bedrijf. Vaak gaat het daarbij over machines of installaties opgesteld binnen de bestaande bedrijfsgebouwen. Die zijn in agrarisch gebied uiteraard probleemloos vergunbaar.

Andere ontwikkelingen sedert 2000 zijn de kleinschalige installaties in een nieuwbouw of in een bestaand bedrijf voor de verwerking van de productie van een aantal bedrijven. Het richtcijfer daarvoor is 15.000 ton per jaar. Die installaties zijn gesitueerd in één van die bedrijven, veelal het grootste, en de andere bedrijven liggen in de omgeving van dat verwerkende bedrijf. Er wordt daarvoor gewerkt met zones met een bepaalde straal. Het gaat in die gevallen ook om installaties aansluitend bij en van dezelfde schaal als de bestaande gebouwen, met een aanvaardbare transportimpact op de omgeving – er worden vooral tractoren gebruikt – en inpasbaar in de bestemmingsvoorschriften voor agrarisch gebied.

Vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening is het niet evident om in agrarisch gebied installaties te overwegen die veel grootschaliger zijn, bijvoorbeeld van 50.000 à 100.000 ton per jaar of meer. Dat zijn immers meestal industrieel ogende en omvangrijke installaties, veelal met inbegrip van een groot lagunerings- of opslagbekken, een mestbassin, ingeplant in de open ruimte, langs vrij smalle wegen bereikbaar en weinig of niet aansluitend bij de bestaande bebouwing. Soms sluiten ze echter net wel aan bij de bebouwing, maar dan gaat het om woonbebouwing, en daar horen ze vanzelfsprekend ook niet thuis.

In de praktijk gaat het dan ook vaak om de verwerking van mest afkomstig van een groot aantal bedrijven, gelegen tot op meerdere tientallen kilometers van het verwerkingsbedrijf. De noodzaak tot inplanting op de kwestieuze site is in dat geval onduidelijk of zelfs onbestaande, zodat een verwijzing naar een specifieke zone, ook omwille van bereikbaarheidsredenen, zich veelal opdringt. Het gaat dan niet meer alleen om het concept van de installatie maar om een hele problematiek van mobiliteit, bereikbaarheid, verwerking en druk op de omgeving.

Middelgrote mestverwerkingsinstallaties dienen bij voorkeur in een zogenaamd ‘structureel aangetast gebied’ gesitueerd te zijn, net omwille van de grote impact, de grote grondbezetting en het industriële uiterlijk. Dit laatste houdt in dat er uiteraard vanuit deze optiek in de industriegebieden veel minder bezwaren tegen dergelijke installaties kunnen worden geopperd.

Het lijkt mij dan ook aangewezen dat elke regio die te kampen heeft met een mestoverschot, lokaal onderzoekt waar de middelgrote en zeker de grote installaties het best kunnen worden ingeplant.

Als er in een bepaalde regio een probleem is, zoeken we uit hoe we het kunnen aanpakken. Voor een kleinschalige aanpak op de landbouwbedrijven zelf is er geen vergunningsprobleem. Voor de middelgrote en grote installaties kan men best een onderzoek opstarten om de meest optimale locatie te vinden. Zodra dit onderzoek gebeurd is, is het evident dat de locatie wordt vastgelegd in een provinciaal of gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Via een planmatige aanpak wordt een duidelijk en verantwoord antwoord gegeven op de aanvragen voor inplantingen van dergelijke installaties. We werken niet op basis van vergunningsaanvragen die leiden tot inplantingen her en der in de open ruimte.

Ik heb aangekondigd dat de omzendbrief zal worden herzien. Het probleem is dat de vragen vanuit de landbouwsector bijna dagelijks worden aangevuld. Ingevolge de bijstelling van het landbouwbeleid en de nieuwe uitdagingen die daaruit voortvloeien, zijn er telkenmale ook ruimtelijke consequenties. Het gaat meer bepaald om het vergisten van ofwel mestproducten ofwel andere stoffen, om de productie en de vergisting van graan- en andere gewassen of van organisch-biologisch afval en dies meer, in functie van de productie van biogas, groene elektriciteit of brandstoffen, enzovoort. Er zijn tal van nieuwe dingen bezig en het is aan ons om te uit te zoeken waar al dit soort installaties in Vlaanderen zullen worden ingeplant. We zullen een voorzichtig maar weldoordacht antwoord geven op de vragen.

Ik ben dus graag bereid om de omzendbrief aan te passen. We inventariseren en plegen overleg. Toevallig had ik deze week contact met de voorzitter van het ABS, de heer Adriaens. Hij wees me op tal van punten waarmee ik nog rekening moet houden. Ik pleeg dus overleg met de sector en houd rekening met de visietekst van het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking, het VCM, met als titel ‘Inplanting van installaties voor mestbehandeling en vergisting’. Op basis daarvan probeer ik te komen tot een nieuwe en accurate omzendbrief die een antwoord kan bie-

den op de meest uiteenlopende vragen bij de bouw van nieuwe installaties.

Inzake mijn standpunt ten aanzien van vergistingsinstallaties wil ik verwijzen naar het antwoord op de schriftelijke vraag van de heer De Meyer van 25 mei 2005 met nummer 146. In dat antwoord heb ik onder meer gesteld dat de kleinschalige biogasinstallaties binnen het kader van het RSV op een vergelijkbare manier kunnen worden benaderd als de mestverwerkingsinstallaties. We kunnen gewoon dezelfde procedure volgen. Voor de verwerking van grondstof, zijnde energiegewassen, mest en organisch afval van het eigen landbouwbedrijf, kan een biogasinstallatie zonder problemen gekoppeld worden aan het landbouwbedrijf zelf. Wanneer meerdere landbouwbedrijven grondstof leveren aan de biogasinstallatie, moet vanzelfsprekend grondiger worden onderzocht waar een dergelijke inplanting aangewezen is. We doen dit vandaag al voor de verwerkingsinstallaties en ik zou dan ook een soort parallel willen trekken.

De voorbereidingen voor de omzendbrief zijn zo goed als afgerond. Met betrekking tot de problematiek van de biogasinstallaties en de vergistingsinstallaties werd ook overleg gepleegd met de betrokken sector en met de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie. Daaruit is gebleken dat een loutere aanpassing zoals we eerst voor ogen hadden via het toevoegen van de problematiek van de biogasinstallaties en de vergistingsinstallaties, niet zo evident is. We moeten de kwestie dus bijkomend bekijken.

De omzendbrief zal natuurlijk morgen nog niet af zijn. Ik engageer me wel om eraan door te werken. Ik probeer om in de loop van de komende weken een eerste concepttekst van de omzendbrief aan de andere kabinetten voor te leggen. U weet dat er op dit ogenblik een aantal initiatieven parallel lopen. Zo ontving ik deze morgen een vriendelijke uitnodiging van minster Peeters, bevoegd voor Leefmilieu en Energie, voor een rondetafel over mestverwerking op 8 februari 2006. Hij vraagt me om een insteek te geven vanuit het beleidsdomein ruimtelijke ordening. Voor het finaliseren van mijn voorstel, wacht ik deze studiedag af. Daarna zal ik het voorleggen aan de interkabinettenwerkgroep zodat we na het krokusreces kunnen beschikken over een tekst waarover aan de Raad van State advies kan worden gevraagd.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. De problemen worden effectief erkend en er zal een nieuwe omzendbrief komen. Het is heel positief dat de visietekst van het VCM een basis vormt en dat overleg wordt gepleegd met de sector. Ik begrijp dat het proces al vergevorderd is en dat u zich engageert om het concept zo snel mogelijk af te ronden.

Ik heb nog een bemerking aangezien u er een beetje op aanstuurt dat het dezelfde richting uitgaat als bij de tuinbouwzones waarbij niet zozeer met vergunningsprocedures, maar met planningsprocedures wordt gewerkt en de mogelijkheden gemeentelijk of provinciaal zullen worden bekeken. Aangezien de procedure voor de tuinbouw al jaren loopt, vraag ik dat er voor deze problematiek die nu leeft, meteen oplossingen komen. We kunnen echt niet wachten op de planningsprocedure. Als die wordt opgestart, mag het ook geen proces van jaren worden.

Minister Dirk Van Mechelen: Mevrouw Rombouts, ik wil niet onbeleefd zijn, maar ik ben van 1995 tot 1999 voorzitter van deze commissie geweest. Toen was het al uitermate dringend om het probleem van mestverwerking aan te pakken. Er is echter nooit duidelijkheid gekomen vanuit de sector over een mogelijke oplossing. We praten daar nu al meer dan tien jaar over. Als minister van Ruimtelijke Ordening wil ik oplossingen bieden en de omzendbrief van 2000 is ook duidelijk, maar er komen elke dag nieuwe vragen. De enige logische context is een planmatige aanpak, tenzij het kleinschalig is en vergund kan worden op het bedrijf zelf. Het is de verantwoordelijkheid van de stedenbouwkundig ambtenaar om te oordelen of dit voor of achter het bedrijf moet staan.

Er wordt vaak jaren gediscussieerd over de constructie die zal worden opgezet om aan mestverwerking te doen, een coöperatieve vennootschap of niet bijvoorbeeld, u weet dit net zo goed als ik. Die tijd kan ook worden gebruikt om te onderzoeken wat de beste locatie is: één die maatschappelijk aanvaardbaar is, die verantwoord is vanuit mobiliteit-technisch oogpunt en vanuit het oogpunt van goed beheer van de open ruimte. Ik zal planmatige initiatieven steeds blijven verdedigen, boven oplossingen ad hoc. Dit wil niet zeggen dat we geen vergunningen geven, want we doen dit bij wijze van spreken elke dag.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik wil totaal geen afbreuk doen aan de idee van een planmatige aanpak. Ik wijs enkel op het feit dat procedures nu tamelijk snel moeten kunnen evolueren en dat we daar aandacht voor moeten hebben.

De voorzitter: Het incident is gesloten.